

ผลสำเร็จของการจัดปรีวากรรม ของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์จังหวัดสุรินทร์

The Success of The Parivāsa-Kamma Organizing of Sangha in Khwasinrin District, Surin Province

พระครูปราสาทสุวรรณกิจ (ปัสสนโต เพชรใส)¹ พระราชวิมลโมลี², ธนรัฐ สะอาดเอี่ยม³

Phrakru Prasatsuwannakit (Passanto Petsai)¹,

Phra Rachavimonmolee², Thanarat Sa-ard-iam³

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตศึกษา วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Surin Campas

email: prasatsuwannakil@mail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักคำสอนเรื่องปรีวากรรมในพระพุทธศาสนา 2) ศึกษาสภาพการจัดปรีวากรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 3) ศึกษาผลสำเร็จของการจัดปรีวากรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัย พบว่า

หลักคำสอนเรื่องปรีวากรรมในพระพุทธศาสนา ปรีวาส คือวิธีออกจากอาบัติของภิกษุ ต้องอยู่ปรีวาสเท่าจำนวนวันที่ปกปิดอาบัติไว้แล้วอยู่มนต์ และประชุมสงฆ์ไม่น้อยกว่า 20 รูป ทำพิธีสวดให้พ้นจากอาบัติสังฆาทิเสส ขั้นตอนสุดท้าย คืออภังการ จึงจะเป็นผู้บริสุทธิ์จากอาบัติ สภาพการจัดปรีวากรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีการจัดระเบียบที่ชัดเจน แบ่งงานตามหน้าที่แต่ละฝ่าย มีการประชาสัมพันธ์ ทางวิทยุกระจายเสียง และสื่อออนไลน์ ปัญหาและอุปสรรค คือขาดบุคลากรที่มีจิตอาสาช่วยงาน คนรุ่นใหม่ไม่ค่อยสนใจ และวัสดุอุปกรณ์การจัดงานไม่เพียงพอ แนวทางแก้ไข คือประสานงานขอความร่วมมือกับชุมชน สถานศึกษา และวัดในชุมชน ผลสำเร็จของการจัดปรีวากรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ โดยการร่วมแรงร่วมใจกันระหว่างวัดกับชุมชน มีหน่วยงานหรือตัวแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนมาช่วยงานเป็นอย่างดี ทางวัดผู้จัดได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและกำหนดภาระหน้าที่แต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เกิดประโยชน์ต่อพระสงฆ์ คือการประพฤติวุฒฐานวิธีเพื่อออกจากอาบัติสังฆาทิเสส ส่วนประโยชน์ต่อพระสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกา 1) ระดับบุคคล คือ (1) ด้านกาย เป็นผู้มีสุขภาพกายดี (2) ด้านอารมณ์ เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี (3) ด้านปัญญา เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด 2) ระดับสังคม คือด้านสังคม เป็นผู้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้านบริหารจัดการ, วิทยาการ (อาจารย์กรรม) และสถานที่ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลสำเร็จ, การจัดปรีวากรรม, คณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์, จังหวัดสุรินทร์

Abstract

The purpose of this mixed-method research was to study the doctrine of surrendering in Buddhism, to study the condition of Parivasa-kamma (probation), and to study the success of the sangha at Khwao Sinrin District, Surin Province. The results were found that: according to the Buddhist doctrine of Parivasa-kamma (probation), it is the way out of monks' Apatti (offense), monks practice it according to the number of days they have concealed the Sanghadisesa offense and stay in manat, no less than 20 monks offer prayers and freed from the persecution of Saghadises, and the last step is Uppan, to become purified from it. in the condition of the Parivasa-kamma (probation) of the Sangha in Khwao Sinrin District Surin Province, it is organized systematically with the division of labor according to the duties of each party and was promoted through radio and online media. Its problems and obstacles are: there are no voluntary personnel, the young generation is not interested in it, and the event materials are insufficient. The solution is to coordinate requests for cooperation from communities, schools and temples.

The success of the Parivasa-kamma (probation) of Sangha in Khwasinrin district Surin province, from an in-depth interview, found that 1) management's aspect: the Sangha was handled well to some extent, 2) speakers (the controllers), who were knowledgeable and capable of preaching dhamma lectures and acting as a role model, 3) place's aspect: The place has a good suitable for staying for practice the Parivasa-kamma (probation). It also benefits the Sangha, Upasaka (a lay devotee), and Upasika (a female devotee) namely:- (1) the physical aspect means The body will live happily, knowing to consider reality, (2) the emotional aspect means good mental health, benevolence towards others, knowing their emotions, social aspects are social skills, good interactions with others, good manners in society, and (4) the wisdom's aspect means consciousness is self-aware, well-informed, and aware of the idea of reasoning and promoting a new way of promoting Buddhism, organize online events or exhibitions through various applications. It also encourages children, youth, and citizens to follow the correct Buddhist principles. The results of quantitative data analysis found that management, speakers (the controllers), and overall locations are very high.

Keywords: The Success; Parivāsa-Kamma; the Sangha in Khwasinrin district; Surin province

บทนำ

การอยู่ปริวาสกรรมจัดเป็นสังกรรมทางพระพุทธศาสนา เพราะเป็นกระบวนการและขั้นตอนในการปฏิบัติของภิกษุที่ต้องอาบัติสังฆาทิเสส 13 ข้อ แม้ข้อใดข้อหนึ่งไม่ว่าจะปกปิดไว้หรือไม่ปกปิดไว้ก็ตาม จะต้องปฏิบัติตามหลักการที่วางไว้อย่างเคร่งครัดซึ่งเป็นกติกาสังคมเฉพาะของคณะสงฆ์ ทั้งนี้เพราะอาบัติสังฆาทิเสสแม้จะเป็นครุภักติหรืออาบัติหนักก็ตาม แต่ก็จัดเป็นจำพวก สเทกัจฉา คือ อาบัติที่พอแก้ไขได้ ซึ่งมีที่ประวัติความเป็นมาของการอยู่ปริวาสกรรมนั้นมีการเกิดขึ้นหลังจากพระพุทธเจ้าได้ทรงให้บัญญัติสิกขาบทสังฆาทิเสสแก่ภิกษุแล้ว ได้กล่าวไว้ในพระวินัยปิฎกตอนหนึ่งว่า ท่านพระอุทายีนั่งกำลังอยู่ปริวาสต้องอาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิ ในระหว่างไม่ได้ปิดไว้ บอกแก่ภิกษุทั้งหลายว่า “ท่านทั้งหลาย กระผมต้องอาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิ ปิดไว้ 5 วัน กระผมนั้นขอปริวาส 5 วันเพื่ออาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิ ปิดไว้ 5 วันกับสงฆ์ สงฆ์ได้ให้ปริวาส 5 วันเพื่ออาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิ ปิดไว้ 5 วันแก่กระผม กระผมนั้นกำลังอยู่ปริวาส ต้องอาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิ ในระหว่างไม่ได้ปิดไว้กระผมจะปฏิบัติอย่างไร” ภิกษุทั้งหลายจึงนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบ พระผู้มีพระภาครับสั่งว่า “ภิกษุทั้งหลาย ถ้าอย่างนั้น สงฆ์จงชักภิกษุอุทายีเข้าหาอาบัติเดิมเพื่ออาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิในระหว่างไม่ได้ปิดไว้” ท่านผู้เจริญ ขอสงฆ์จงฟังข้าพเจ้า ภิกษุอุทายีนี้ต้องอาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิ ปิดไว้ 5 วัน ภิกษุอุทายีนั้นขอปริวาส 5 วันเพื่ออาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิ ปิดไว้ 5 วันกับสงฆ์ สงฆ์ได้ให้ปริวาส 5 วัน เพื่ออาบัติ 1 ตัวชื่อสัตถเจตนิกาสุกกวิสัณฐิ ปิดไว้ 5 วันแก่ภิกษุ อุทายีแล้ว ท่านรูปใดไม่เห็นด้วย ท่านรูปนั้นพึงทักท้วง...” (วิ.จ. (ไทย) 6/110-113/205-209)

การอยู่ปริวาสกรรม หมายถึง การอยู่กรรมเพื่อให้พระภิกษุชำระศีลของตนเองให้บริสุทธิ์ หมดจดปราศจากความเศร้าหมอง อันเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา “เพราะศีลชื่อว่า อาทิพรหมจริยา เพราะเหตุว่าเป็นเบื้องต้นแห่งมรรคพรหมจรรย์ คำว่า อาทิพรหมจริยา” นี้เป็นชื่อของอาชีวะภูมิสิกขา เป็นความจริง ศีลนั้นมีภาวะเป็นเบื้องต้นของมรรค เพราะเป็นที่จะต้องชำระให้บริสุทธิ์ในกาลอันเป็นส่วนเบื้องต้นนั้นเทียว เพราะเหตุนั้น พระผู้มีพระภาคจึงตรัสไว้ว่า “ก็แหละ กายกรรม วาจากรรม อาชีวะของภิกษุนั้น ย่อมเป็นสภาพบริสุทธิ์ด้วยดีในเบื้องต้นโดยแท้” (พระพุทธโฆสเถระ, 2554: 17)

ในปัจจุบันการเข้าอยู่ปริวาสกรรมของพระสงฆ์ไทย เป็นการชำระศีลในส่วนที่เป็นครุภักติที่พอแก้ไขได้ทำความบกพร่องของศีลให้มีความสมบูรณ์ขึ้นมีขั้นตอนและวิธีการเข้าอยู่ คือ ขั้นตอนและวิธีการก่อนเข้าอยู่ ขั้นตอนละวิธีการขณะเข้าอยู่ ขั้นตอนและวิธีการหลังเข้าอยู่ กิจกรรมการเข้าอยู่ปริวาสกรรม เช่น การฟังธรรม การนั่งสมาธิ เติบจงกรม การบอแก้วตร การเก็บวัตร เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการปฏิบัติในแต่ละสำนักมีความแตกต่างกันโดยยึดถือตามธรรมเนียมในแต่ละท้องถิ่น ตามรูปแบบของคณะครูบาอาจารย์ที่ได้นำไปปฏิบัติสืบ ๆ กันมาแต่ไม่ว่าการเข้าอยู่ปริวาสกรรมจะมีรูปแบบการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไรก็ตามก็มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันคือ เพื่อความบริสุทธิ์แห่งศีล และเพื่อความผ่องใสแห่งจิต (พระภานุพงศ์ อนุตตโร (โคตรศรีกุล), 2555)

ดังนั้น คณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหานี้ จึงได้จัดปฐกฐนธรรมในเดือนมกราคมของทุกปี ณ วัดพนมรัตน์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ในการเข้าปฐกฐนธรรมทุกปีนั้น เพื่อให้พระภิกษุสงฆ์ได้มีการชำระข้อวัตรปฏิบัติ สำหรับการเป็นเพศบรรพชิตให้เกิดการยอมรับในหมู่สังคมสงฆ์ เพื่อให้เปิดโอกาสให้ประชาชนและพุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสทำบุญ และร่วมกันปฏิบัติธรรมตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา จัดให้เป็นแหล่งการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรมปฏิบัติที่ยังไม่เข้าใจ และรวมทั้งร่วมกันสร้างกิจกรรมทางสังคม เพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างพระภิกษุสงฆ์กับพุทธศาสนิกชนให้มากยิ่งขึ้น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา “ผลสำเร็จการจัดปฐกฐนธรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” ว่าการจัดปฐกฐนธรรมจะมีอุปสรรค และมีผลสำเร็จอย่างไรบ้าง แล้วนำผลการวิจัยมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการปฐกฐนธรรม ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่พระพุทธศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาหลักคำสอนเรื่องปฐกฐนธรรมในพระพุทธศาสนา
- 2) เพื่อศึกษาสภาพการจัดปฐกฐนธรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
- 3) เพื่อศึกษาผลสำเร็จของการจัดปฐกฐนธรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) มีรายละเอียด ดังนี้

1) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลในเชิงเอกสาร โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) ได้แก่ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช 2539, อรรถกถา และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบทความ ข่าวสาร และข้อมูลที่ปรากฏทางเว็บไซต์ต่าง ๆ

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (แบบสัมภาษณ์) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ได้แก่ 1) ประธานสงฆ์ผู้จัดงานปฐกฐนธรรม 1 รูป 2) คณะพระสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ 5 รูป 3) พระสงฆ์ที่เข้าปฐกฐนธรรม 4 รูป 4) กลุ่มแม่ชี 2 คน 5) กลุ่มอุบาสก อุบาสิกา 13 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 25 รูป/คน

3) การวิจัยเชิงปริมาณ (แบบสอบถาม) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) อาจารย์กรรม 22 รูป 2) พระลูกกรรม 35 รูป 3) แม่ชีผู้ร่วมปฏิบัติธรรม 50 คน 4) ประชาชนทั่วไป ผู้เข้าร่วมปฏิบัติธรรม 432 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 539 รูป/คน ซึ่งใช้กลุ่มตัวอย่าง 224 รูป/คน จากจำนวนทั้งหมด 539 รูป/คน โดยใช้สูตรในการคำนวณของเครซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie. & D.W.Mogan) เป็นประชากรทั้งหมดมาเป็นหน่วยศึกษา

4) ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักคำสอนเรื่องปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนา สภาพการจัดปรีวาสกรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ และผลสำเร็จของการจัดปรีวาสกรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

5) ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัย ณ วัดทงรัตน อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

6) การวิเคราะห์ข้อมูล (1) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาด้านทฤษฎี และภาคสนาม โดยใช้วิธีอธิบายเชิงพรรณนา ในประเด็นต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (2) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นมาสรุป เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนของการเขียนรายงานการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า หลักคำสอนเรื่องปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนา ปรีวาสกรรม แปลว่า การอยู่ชดใช้ เรียกโดยทั่วไปว่า การอยู่กรรมเป็นชื่อฐานานวิธี คือวิธีออกจากอาบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการขั้นที่ 1 ที่ภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสสแล้วปิดไว้ ประสงค์จะบริสุทธิ์จากอาบัตินั้น จะต้องประพฤติให้ครบตามจำนวนวันที่ปิดอาบัติไว้วัตรของภิกษุผู้อยู่ปรีวาสมิ 94 ข้อ ซึ่งปรับอาบัตินั้นออกจากปาราชิก เป็นครุกาบัติ แต่เป็น สเทกกิจจา แปลว่า แก้ไขหรือเยียวยาได้ คำว่า สังฆาทิเสส แปลว่า หมวดอาบัติที่ต้องอาศัยสงฆ์ในกรรมเบื้องต้นและกรรมที่เหลือ คือต้องอยู่ปรีวาสเท่าจำนวนวันที่ปกปิดอาบัติไว้แล้วอยู่มนต์ คือการนบราตรี อีก 6 ราตรี ทั้ง 2 ขั้นตอนนี้ต้องอาศัยสงฆ์เป็นผู้ให้ ต่อจากนั้นจึงประชุมสงฆ์ไม่น้อยกว่า 20 รูป ทำพิธีสวดให้พ้นจากอาบัติสังฆาทิเสส ขั้นตอนสุดท้ายนี้ชื่อว่า อัพภาน มีการสวดญัตติ 1 ครั้ง สวดอนุสาวนา 3 ครั้ง รวมเป็น 4 ครั้ง เรียกว่า ญัตติจตุตถกรรมวาจา จึงจะเป็นผู้บริสุทธิ์จากอาบัติ (วิ.จ. (ไทย) 6/110-113/205-209)

ปรีวาสกรรมที่มีผลต่อการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา คือ ภิกษุต้องสร้างความบริสุทธิ์แห่งจิตของตนเองก่อน ด้วยการอยู่ปรีวาสกรรมเพราะปรีวาสกรรม ทำให้ภิกษุนั้น ลมมานะทิฎฐิ ทำให้จิตผ่องใส หายสงสัย ย่อมเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย และประพฤติตนให้สงฆ์ยอมรับสวดกรรมวาจาให้ จึงเรียกเข้าหมู่ ถ้าไม่ทำตามขั้นตอนพระธรรมวินัย ก็จะติดอยู่ในสังฆกรรมนั้นและติดอยู่ในอาบัตินั้นด้วย เพราะศีลเป็นธรรมวินัย มีหลักธรรมในการดับกาม ทำลายอาสวะ เป็นอธิจิตตสิกขา สามารถข่มนิวรณ์ อันเป็นข้าศึกขององค์ฌาน ไม่สามารถทำสมาธิระดับฌานได้ถ้าศีลไม่บริสุทธิ์ก็ไม่สามารถนำ ฌานไปเป็นบาทฐานของวิปัสสนา อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาจิต เพื่อเจริญวิปัสสนาภาวนาได้ การให้ปรีวาส ให้มนต์ ให้อัพภาน โดยธรรม ภิกษุยอมออกจากอาบัตินั้น ย่อมมีผลเพื่อปิดกั้นอาสวะทั้งหลายอันจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน และเพื่อบำบัดอาสวะทั้งหลายอันจะบังเกิดขึ้นในอนาคต จึงเจริญวิปัสสนาภาวนาเพื่อบรรลุมรรค ผล นิพพาน ดังนั้น พระสงฆ์จึงควรต้องศึกษา และนำไปประพฤติปฏิบัติโดยเคร่งครัดเพื่อให้ศีลบริสุทธิ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และการดำรงไว้ซึ่งพระวินัยในพระพุทธศาสนาสืบต่อไป ซึ่งการเข้าปรีวาสตามกำหนดระยะเวลาการปกปิดอาบัติด้วย เพราะในปัจจุบันการเข้าปรีวาสกรรม เปลี่ยนสถานะจากสังฆกรรมตามพระธรรมวินัยกลายเป็น

พิธีกรรม ประเพณีท้องถิ่น (บุญเข้ากรรม) ไปเกือบเต็มรูปแบบ และมีเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นมาก จนแยกไม่ออกว่าส่วนใหญ่เกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกับปรีวาสนกรรมจริง ๆ และไม่คำนึงถึงการเข้าปรีวาสนตามกำหนดระยะเวลาการปกปิดอาบัติ แต่จัดตามความนิยม เช่น ระยะเวลา 9 วัน 15 วัน เป็นต้น (พระอธิการเทียม, 2564).

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดปรีวาสนกรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

2.1) การบริหารจัดการปรีวาสนกรรม กำหนดจัดงานตามโครงการจัดงานประเพณีปรีวาสนกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้พระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ได้ฟังโอวาทธรรม หลักปฏิบัติจากพระมหาเถระ 2) เพื่อให้พระภิกษุได้ชำระศีลของตนเองให้บริสุทธิ์ และถือปฏิบัติธุดงค์วัตร ซึ่งชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่เข้าใจว่าธุดงค์ คือ เดินป่าหรือเดินอย่างเดียว ในการเข้าปรีวาสน พระสงฆ์สามารถสมาทานถือธุดงค์ เช่น ปิณฑปาตีกังคะ รุกขมูลิกังคะ เนสัชชีกังคะ เป็นต้น 3) เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่สนใจในการปฏิบัติธรรม ได้สวดมนต์ ภาวนา ฟังธรรม 4) เพื่อจรรโลงพระธรรมวินัย วิธีการปฏิบัติศีลธรรมในสังคมให้มั่นคงสืบต่อไป รวมถึงเพื่อส่งเสริมและสนับสนุน เด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไปร่วมกิจกรรมด้านศาสนาได้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในระหว่างเข้าปรีวาสนกรรม และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีบุญเข้ากรรมตามฮีตสิบสอง (พระครูประดิษฐ์ธรรมวัฒน์, 2564)

2.2) การจัดปรีวาสนกรรม ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ คือ 1. ทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม และเพจต่างๆ 2. การประชาสัมพันธ์ให้คณะสงฆ์ทราบอย่างเป็นทางการในการประชุมคณะสงฆ์ การบอกกล่าวในหมู่คณะสงฆ์ของอำเภอ 3. ประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชน ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ตามสามแยก สี่แยก และสถานที่สำคัญๆ 4. ทำหนังสือส่งไปรษณีย์ไปตามวัดต่างๆ หรือมีประชุมที่ไหนก็เอาไปประชาสัมพันธ์ 5. โดยการโทรศัพท์แจ้งข่าว และการโทรศัพท์สอบถามจากผู้สนใจ จากการบอกต่อๆ กันปากต่อปาก 6. แจ้งข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงต่างๆ ทางหอกระจายข่าวชุมชน และแจกใบปลิว (พระอธิการสัมฤทธิ์ ปัญญาธิโป, 2564)

2.3) คณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ใช้หลักธรรมใดในการบริหารจัดการงานปรีวาสนกรรมใน 7 หลักธรรม ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4, พรหมวิหาร 4, มรรคมืองค์ 8, หลักสาราณียธรรม, หลักความสามัคคี, ไตรสิกขา และอริยสัจ 4 (พระอธิการสายแพร กตปุญโญ, ดร., 2564)

2.4) วิธีการหรือการบริหารจัดการกับปัญหาและอุปสรรค ในการจัดงานปรีวาสนกรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้ ปัญหาและอุปสรรค คือ (1) ขาดบุคลากรที่เสียสละเวลามาช่วยงาน ทำให้มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการอำนวยความสะดวกในงานปรีวาสน (2) ประชาชนทั่วไปและเยาวชน ไม่ค่อยสนใจงานปรีวาสน ไม่เป็นที่สนใจ โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร (3) ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานปรีวาสน แนวทางแก้ไข คือ 1) ประสานจัดงานปรีวาสน ควรจัดประชุมคณะกรรมการ เพื่อปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงานตามโครงการ โดยมีวัตถุประสงค์ในแนวทางอันเดียวกัน หากจุดเด่นจุดด้อยของโครงการที่ผ่านมาแล้วนำไปปรับปรุงในการจัดงานครั้งต่อไป หากเกิดปัญหาขึ้นต้องรีบหาสาเหตุของปัญหา และแก้ปัญหาให้ตรงจุดอย่างเร่งด่วน โดยยึดหลัก (1) มองปัญหาให้เห็น (2)

ช่วยกันแก้ไขตรงจุด (3) นำสิ่งที่ผิดพลาดมาแก้ไข (4) ทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วม 2) ประสานงานขอความร่วมมือกับชุมชน สถานศึกษา และวัดต่างๆ ในตำบล เพื่อทำความเข้าใจให้รู้ว่าการเข้าปรีวาสกรรมมีประโยชน์ต่อประชาชน 3) ด้านบุคลากร คณะกรรมการจัดงานควรดำเนินการ (1) แบ่งหน้าที่ให้ชัดเจนว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร (2) ปรีกษาหารือกันเป็นประจำ (3) แบ่งหน้าที่พระสงฆ์กับฆราวาส ในการทำงานให้ชัดเจน เป็นต้น (พนิตา เกิดเหมาะ, 2564)

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ผลสำเร็จของการจัดปรีวาสกรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

3.1) ด้านวิทยากร (อาจารย์กรรม) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการเทศนาบรรยายธรรม และอธิบายหลักธรรมได้อย่างละเอียดเข้าใจได้ง่าย ตอบคำถามผู้เข้าปรีวาสกรรมได้ดี พร้อมทั้งช่วยชี้แนะและตอบข้อสงสัยให้เข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เข้าปฏิบัติธรรม

3.2) ด้านสถานที่ มีสัปปายะที่ดีเป็นป่าไม้ร่มรื่นเงียบสงบดี เหมาะสมแก่การอยู่ปรีวาสกรรมและฝึกปฏิบัติกรรมฐาน

3.3) สาเหตุการเข้าปรีวาสกรรม สำหรับพระสงฆ์ เป็นกิจวัตรของพระสงฆ์เพื่อเป็นการชำระศีลที่พระสงฆ์ต้องอาบัติสังฆาติเสส 13 ข้อ ที่ได้ล่วงละเมิดสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้เพื่อให้กลับมาบริสุทธิ์เหมือนเดิม รวมถึงการเข้าปรีวาสตามกำหนดระยะเวลาการปกปิดอาบัติด้วย และมีศรัทธาในการปฏิบัติธรรมเพื่อเจริญศีล สมาธิ ปัญญาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ไป ส่วนแม่ชี และอุบาสก อุบาสิกา ทำให้จิตใจสงบ รักษาศีลของตน และนำไปปฏิบัติตามคำสั่งสอน ได้รู้ความหมายว่าของปรีวาสกรรมและการนำไปใช้ ได้เรียนรู้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และเป็นการรักษาประเพณีบุญเข้ากรรมที่สืบทอดต่อกันมา (พระปลัดชีวิน สุขกาโม, 2564)

3.4) คุณค่าและประโยชน์ในการเข้าปรีวาสกรรม เป็นการรักษาไว้ซึ่งพระธรรมวินัยบัญญัติ และอยู่ในศีลธรรมอันดีช่วยสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา สรรวม กาย วาจา ใจ ไม่ให้กระทำผิดอีก ได้เข้าใจหลักธรรม รักษาศีล เจริญสติ และพัฒนาสมาธิได้ดียิ่งขึ้น ด้านกาย ได้ฝึกตนในอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน ทำให้สุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ รู้จักพิจารณาตามสภาวะความเป็นจริง ด้านอารมณ์ ทำให้มีสุขภาพจิตดี มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น มีสติรู้เท่าทันความคิดของตนเอง ด้านสังคม มีทักษะทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นอย่างมีมารยาทสังคม ด้านปัญญา ทำให้มีสติสัมปชัญญะคือ รู้ตัว รู้ทั่ว และรู้ตระหนัก เป็นผู้เรียนรู้ได้ดี สามารถแก้ไขปัญหามากมาย ได้ดียิ่งขึ้น มีหลักการและตรรกะต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์หาเหตุผล (พระครูสถิตโพธาริม, 2564)

3.5) ข้อเสนอแนะ ด้านส่งเสริมพระพุทธศาสนา โดยสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดโครงการธรรมสัญจรในสถานที่ต่างๆ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อให้ประชาชนได้ความรู้เรื่องธรรมมากขึ้น และส่งเสริมพระพุทธศาสนาวิถีใหม่ เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาในปัจจุบัน มีข้อจำกัดในการจัดกิจกรรม ควรจัดกิจกรรมต่างๆ หรือนิทรรศการต่างๆ ผ่านสื่อออนไลน์ทางแอปพลิเคชันต่างๆ ด้านส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม สนับสนุนส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้อง โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อ

สร้างจิตสำนึกของผู้เข้าปฏิบัติธรรม รวมทั้งการนำหลักธรรมคำสอนของหลักพุทธศาสนาไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ในปัจจุบันถูกมองว่า การเข้าปรีวาสกรรมอาจกลายเป็นพื้นที่ที่พระสงฆ์เลสมิของมา ทำบุญมากกว่าปกติก็สะสมเยอะ ทั้งเป็นงานที่มีเงินบริจาคสะพัด เรื่องวินัยสงฆ์กลายเป็นเรื่อง รong ๆ ไป (เสีี่ยม นิยมทวี, 2564)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ ด้านการบริหารจัดการของคณะสงฆ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาด้านอาจารย์ กรรม ($\bar{X} = 4.05$) และน้อยที่สุดด้านสถานที่ปฏิบัติธรรม ($\bar{X} = 4.04$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า หลักคำสอนเรื่องปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนา ปรีวาส กรรม แปลว่า การอยู่ชดใช้ หรือการอยู่กรรมเป็นชื่อฐานานวธี คือวิธีออกจากอาบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการขั้น ที่ 1 ที่ภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสสแล้วปิดไว้ ประสงค์จะบริสุทธิ์จากอาบัตินั้น จะต้องประพฤติให้ครบตาม จำนวนวันที่ปิดอาบัติไว้วัตรของภิกษุผู้อยู่ปรีวาสมี 94 ข้อ ซึ่งปรับอาบัตินั้นกรองจากปาราชิก เป็นครุภาพัตติ แต่เป็น สติเกณณา แปลว่า แก้ไขหรือเยียวยาได้ คำว่า สังฆาทิเสส แปลว่า หมวดอาบัติที่ต้องอาศัยสงฆ์ใน กรรมเบื้องต้นและกรรมที่เหลือ คือต้องอยู่ปรีวาสเท่าจำนวนวันที่ปกปิดอาบัติไว้ แล้วอยู่มานัต คือการนับ ราตรี อีก 6 ราตรี ทั้ง 2 ขั้นตอนนี้ต้องอาศัยสงฆ์เป็นผู้ให้ ต่อจากนั้นจึงประชุมสงฆ์ไม่น้อยกว่า 20 รูป ทำพิธี สวดให้พ้นจากอาบัติสังฆาทิเสส ขั้นตอนสุดท้ายนี้ชื่อว่า อัพทาน มีการสวดญัตติ 1 ครั้ง สวดอนุสาวนา 3 ครั้ง รวมเป็น 4 ครั้ง เรียกว่า ญัตติจตุตถกรรมวาจา จึงจะเป็นผู้บริสุทธิ์จากอาบัติ ปรีวาสกรรมที่มีผลต่อการ ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา คือ ภิกษุต้องสร้างความบริสุทธิ์แห่งจิตของตนเองก่อน ด้วยการอยู่ปรีวาสกรรม เพราะปรีวาสกรรม ทำให้ภิกษุนั้น ลดมานะทิฎฐิ ทำให้จิตผ่องใส หายสงสัย ย่อมเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย และ ประพฤติตนให้สงฆ์ยอมรับสวดกรรมวาจาให้ จึงเรียกเข้าหมู่ ถ้าไม่ทำตามขั้นตอนพระธรรมวินัย ก็จะติดอยู่ ในสังฆกรรมนั้นและติดอยู่ในอาบัตินั้นด้วย เพราะศีลเป็นธรรมวินัย มีหลักธรรมในการดับกาม ทำลายอา สวะ เป็นอธิจิตตสิกขา สามารถข่มนิวรณ์ อันเป็นข้าศึกขององค์ฌาน ไม่สามารถทำสมาธิระดับฌานได้ถ้าศีล ไม่บริสุทธิ์ก็ไม่สามารถนำ ฌานไปเป็นบาทฐานของวิปัสสนา อันเป็นพื้นฐานของการพัฒนาจิตเพื่อเจริญ วิปัสสนาภาวนาได้ การให้ปรีวาส ให้มานัต ให้อัพทาน โดยธรรม ภิกษุยอมออกจากอาบัตินั้น ย่อมมีผลเพื่อ ปิดกั้นอาสวะทั้งหลายอันจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน และเพื่อบำบัดอาสวะทั้งหลายอันจะบังเกิดขึ้นในอนาคต จึงเจริญวิปัสสนาภาวนาเพื่อบรรลุมรรค ผล นิพพาน ดังนั้น พระสงฆ์จึงควรต้องศึกษา และนำไปประพฤติ ปฏิบัติโดยเคร่งครัดเพื่อให้ศีลบริสุทธิ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง และการดำรงไว้ซึ่งพระวินัยใน พระพุทธศาสนาสืบต่อไป สอดคล้องกับ พระมหาวิจิตร ธีรญาโณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการเข้าอยู่ ปรีวาสกรรมของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า ปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท คือ การประพฤติฐานานวธีของพระภิกษุ ผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส แล้วปกปิดไว้ก็ตาม เป็นบทลงโทษแก่ภิกษุ เมื่อต้องการที่จะเปลื้องตนออกจากอาบัตินั้น จึงต้องอยู่ปรีวาสกรรมเป็นพุทธานุญาตที่จะทวงให้พระสงฆ์ จัดการกันเองภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสสจะต้องเข้าไปหาสงฆ์ตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไป เพื่อแจ้งให้สงฆ์ทราบและ

ปริวาสเป็นอันดับแรก จากนั้นจึงขอปริวาส และมานัดกับสงฆ์ตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไปอีก ส่วนขั้นตอนสุดท้ายก็คือ การขออภัยกับสงฆ์ตั้งแต่ 20 รูปขึ้นไป ปริวาสจัดเป็นกรรมเบื้องต้น มานัต อภัยงานจึงจัดเป็นกรรมที่เหลือนอกจากนั้น การเข้าอยู่ปริวาสกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทยังเป็นบททดสอบความตั้งใจจริงของผู้ที่เข้ามาบวชเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา ปริวาสกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทจึงมี 2 ประเภท คือ ปริวาสกรรมของภิกษุ มีปฏิจันตนปริวาส เป็นต้น และปริวาสกรรมคฤหัสถ์ ที่เรียกว่าตติยปริวาส เพราะการเข้าอยู่ปริวาสกรรมในสมัยพุทธกาลมีขึ้นหลังจากที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติอาบัติสังฆาทิเสสแก่ภิกษุแล้ว ภิกษุทั้งหลายในสมัยพุทธกาลต้องอาบัติสังฆาทิเสสในสิกขาบทต่าง ๆ และมีการเข้าอยู่ปริวาสกรรมในสำนักสงฆ์มากขึ้น แต่ก็ยังประพฤติดนไม่เหมาะสมโดยประการต่าง ๆ พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติปริวาสสิกขาบท 94 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 8 หมวด สำหรับให้ภิกษุผู้อยู่ปริวาสกรรมได้ประพฤติ การประพฤติวัตรตลอดเวลาสร้างความลำบากให้แก่ภิกษุผู้อยู่ปริวาสกรรมเป็นอย่างมาก พระพุทธองค์ยังได้บัญญัติข้อปฏิบัติเพิ่มเติมอีก เช่น การเก็บวัตร การสมาทานวัตร เป็นต้น การเข้าอยู่ปริวาสกรรมในสมัยพุทธกาลจึงมี 4 อย่าง คือ ปฏิจันตนปริวาส อปปฏิจันตนปริวาสสุทนต์ปริวาสโสโมธานปริวาส (พระมหาวิจิตร ธีรญาโณ, 2556)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า สภาพการจัดปริวาสกรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ 1. การบริหารจัดการปริวาสกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้พระภิกษุสามเณร อุบาสก อุบาสิกา ได้ฟังโอวาทธรรม หลักปฏิบัติจากพระมหาเถระ 2) เพื่อให้พระภิกษุได้ชำระศีลของตนเองให้บริสุทธิ์ และถือปฏิบัติถูกต้องวัตร 3) เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่สนใจในการปฏิบัติธรรม ได้สวดมนต์ ภาวนา ฟังธรรม 4) เพื่อจรรโลงพระธรรมวินัย วิธีการปฏิบัติศีลธรรมในสังคมให้มั่นคงสืบต่อไป รวมถึงเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไปร่วมกิจกรรมด้านศาสนาได้เข้าร่วมปฏิบัติธรรมในระหว่างเข้าปริวาสกรรม และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีบุญเข้ากรรมตามฮีตสิบสอง 2. การจัดปริวาสกรรม ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังนี้ 1. ทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม และเพจต่างๆ 2. การประชาสัมพันธ์ให้คณะสงฆ์ทราบอย่างเป็นทางการในการประชุมคณะสงฆ์ การบอกกล่าวในหมู่คณะสงฆ์ของอำเภอ 3. ประชาสัมพันธ์ผ่านทางผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชน ติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ตามสามแยก สี่แยก และสถานที่สำคัญๆ 4. ทำหนังสือส่งไปรษณีย์ไปตามวัดต่างๆ 5. โดยการโทรศัพท์แจ้งข่าว และจากการบอกต่อๆ กันปากต่อปาก 6. แจ้งข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงต่างๆ ทางหอกระจายข่าวชุมชน และแจกใบปลิว 3. คณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ใช้ 7 หลักธรรม ในการบริหารจัดการงานปริวาสกรรม ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4, พรหมวิหาร 4, มรรคมีองค์ 8, หลักสาราณียธรรม, หลักความสามัคคี, ไตรสิกขา และอริยสัจ 4 4. ปัญหาและอุปสรรค คือ 1. ขาดบุคลากรที่เสียสละเวลามาช่วยงาน 2. ประชาชนทั่วไปและเยาวชน ไม่ค่อยสนใจงานปริวาส โดยเฉพาะเด็กรุ่นใหม่ 3. ขาดวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในงานปริวาส แนวทางแก้ไข คือ 1. ประธานจัดงานปริวาส ควรจัดประชุมคณะกรรมการเพื่อปรึกษาหารือ วางแผนการดำเนินงานตามโครงการ หาจุดเด่นจุดด้อยของโครงการที่ผ่านมาแล้วนำไปปรับปรุงในการจัดงานครั้งต่อไป การแก้ปัญหาให้ตรงจุดอย่างเร่งด่วน โดยยึดหลัก 1) มองปัญหาให้เห็น 2) ช่วยกันแก้ไขตรงจุด 3) นำสิ่งที่ผิดพลาดมาแก้ไข 4) ทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วม 2. ประสานงานขอความร่วมมือกับชุมชน สถานศึกษา และวัดต่างๆ ในตำบล เพื่อทำความเข้าใจ

ให้รู้ว่าการเข้าปรีวาสนกรรมมีประโยชน์ต่อประชาชน 3. ด้านบุคลากร คณะกรรมการจัดงานควรดำเนินการ 1) แบ่งหน้าที่ให้ชัดเจนว่าใครมีหน้าที่ทำอะไร 2) ปรีกษาหารือกันเป็นประจำ 3) แบ่งหน้าที่พระสงฆ์กับฆราวาส ในการทำงานให้ชัดเจน เป็นต้น สอดคล้องกับ **พระครูนิมิตธรรมโชติ (เหิน พันสนิท)** ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดปรีวาสนกรรมของวัดผานกเค้า ตำบลผานกเค้า อำเภอกู่กระดิง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า 1. ปรีวาสนกรรมในพระพุทธศาสนาใช้กระทำสำหรับคน 2 จำพวก จำพวกที่ 1 ได้แก่ พระภิกษุที่ต้องสังฆาติเสส เพื่อการออกจากอาบัติสังฆาติเสส ซึ่งเป็นอาบัติหนักดังกล่าว จำพวกที่ 2 ได้แก่ คฤหัสถ์ที่เคยบวชหรือนับถือศาสนาอื่นมาก่อน 2. พระภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาติเสส สามารถที่จะแก้ไขเยียวยาให้พ้นจากอาบัติสังฆาติเสสได้ ด้วยวิธีการทางปรีวาสนกรรม เมื่อดำเนินการตามกระบวนการเสร็จสิ้นแล้ว ทำให้ภิกษุรูปนั้น มีจิตใจปลอดโปร่ง แจ่มใส และคืนเป็นปกติภาพเหมือนภิกษุทั่วไป ปราศจากความวิตกกังวล ซึ่งจัดว่าเป็นคุณค่าของปรีวาสนกรรม 3. ในการจัดกิจกรรม และพิธีการมีภารกิจหลายส่วนที่จะต้องจัดหาและจัดทำ เช่น เรื่องพระสงฆ์ เรื่องสถานที่ที่จะจัดทำปรีวาสนกรรม และเรื่องการอุปถัมภ์ ตลอดจนงบประมาณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นต้น (พระครูนิมิตธรรมโชติ (เหิน พันสนิท), 2559)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลสำเร็จของการจัดปรีวาสนกรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์คือ 1. **ด้านวิทยากร (อาจารย์กรรม)** เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการเทศนาบรรยายธรรม และอธิบายหลักธรรมได้อย่างละเอียดเข้าใจได้ง่าย และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เข้าปฏิบัติธรรม 2. **ด้านสถานที่** มีสัปปายะที่ดีเป็นป่าไม้ร่มรื่นเงียบสงบดี เหมาะสมแก่การอยู่ปรีวาสนกรรม 3. **สาเหตุการเข้าปรีวาสนกรรม** สำหรับพระสงฆ์ เป็นกิจวัตรของพระสงฆ์เพื่อเป็นการชำระศีลที่พระสงฆ์ต้องอาบัติสังฆาติเสส 13 ข้อ ที่ได้ล่วงละเมิดสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้เพื่อให้กลับมาบริสุทธิ์เหมือนเดิม รวมถึงมีศรัทธาในการปฏิบัติธรรมเพื่อเจริญศีล สมาธิ ปัญญา ให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ส่วนแม่ชี และอุบาสก อุบาสิกา เพราะทำให้จิตใจสงบ รักษาศีลของตน และนำไปปฏิบัติตามคำสั่งสอน ได้รู้ความหมายว่าของปรีวาสนกรรมและการนำไปใช้ได้เรียนรู้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนา สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง และเป็นการรักษาประเพณีบุญเข้ากรรมที่สืบทอดต่อกันมา 4. **คุณค่าและเกิดประโยชน์ในการเข้าปรีวาสนกรรม** เป็นการรักษาไว้ซึ่งพระธรรมวินัยบัญญัติ สำรวม กาย วาจา ใจ ไม่ให้กระทำความผิดอีก ได้เข้าใจหลักธรรม เจริญสติ และพัฒนาสมาธิได้ดียิ่งขึ้น **ด้านกาย** ได้ฝึกตนในอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน ทำให้สุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ รู้จักพิจารณาตามสภาวะความเป็นจริง **ด้านอารมณ์** ทำให้มีความสุขจิตดี มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น มีสติรู้เท่าทันความคิดของตนเอง **ด้านสังคม** มีทักษะทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่นอย่างมีมารยาทสังคม **ด้านปัญญา** ทำให้มีสติสัมปชัญญะคือ รู้ตัว รู้ทั่ว และรู้ตระหนัก สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น 5. **ข้อเสนอแนะ** ด้านส่งเสริมพระพุทธศาสนา โดยสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการจัดโครงการธรรมสัญจรในสถานที่ต่างๆ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ เพื่อให้ประชาชนได้ความรู้เรื่องธรรมมากขึ้น และส่งเสริมพระพุทธศาสนาวิถีใหม่ จัดกิจกรรมต่างๆ หรือกิจกรรมการต่างๆ ผ่านสื่อออนไลน์ทางแอปพลิเคชันต่างๆ ด้านคุณธรรมจริยธรรม สนับสนุนส่งเสริมให้เด็กเยาวชน และประชาชนทั่วไป ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้อง โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างจิตสำนึกของผู้เข้าปฏิบัติธรรม รวมทั้งการนำหลักธรรมคำสอนของ

หลักพุทธศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวัน 6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.07$) ด้านการบริหารจัดการของคณะสงฆ์ อยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก ($\bar{x} = 4.11$) รองลงมา ด้านวิทยากร (อาจารย์กรรม) ($\bar{x} = 4.05$) ส่วนด้านมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านสถานที่ปฏิบัติธรรม ($\bar{x} = 4.04$) สอดคล้องกับ พระครูวิโรจน์โสภณ (สุรินทร์ วิสุทฺธจิตโต) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาการเข้ากรรมในล้านนา ผลการวิจัยพบว่า การเข้ากรรม หรือการอยู่กรรม เป็นการขัดเกลาชำระจิตใจให้สะอาด ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นการสำรวมจิตใจของผู้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ตลอดถึงการบรรเทาความห้วงหาอาลัยยึดติดในอามิสทั้งปวง โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ปรีวาสนกรรม นิโรธกรรม และ รุดงค์กรรม การเข้ากรรมในล้านนา มีความสำคัญหลายประการ เช่น มีความสำคัญในฐานะเป็นเนติธรรม เป็นสธรรม ความสำคัญในฐานะเป็นส่วนแห่งพิธีกรรม ในฐานะเป็นการสวดแทรกข้อคิด ปรัชญาชีวิต ในฐานะเป็นคุณค่าแห่งการดำเนินชีวิต ในฐานะเครื่องมือควบคุมสังคม การเข้ากรรมในล้านนา ส่งผลต่อคุณค่าในด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านการพัฒนาสาธารณประโยชน์ และด้านประเพณี การเข้ากรรมในล้านนามี 5 รูปแบบ คือ ปรีวาสนกรรม นิโรธกรรม โสสานกรรม รุกขมูลกรรม และยถาสันถิตกัมมกรรม ส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏในการเข้ากรรมในล้านนานั้น คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏในด้านประเพณีพิธีกรรม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และด้านวัฒนธรรม และปรากฏในคัมภีร์อานิสงส์ล้านนา วรรณกรรมคัมภีร์อานิสงส์ในฐานะเป็นวรรณกรรมคำสอน (พระครูวิโรจน์โสภณ (สุรินทร์ วิสุทฺธจิตโต), 2553)

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผลจากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ด้านการบริหารจัดการ คณะสงฆ์บริหารจัดการงานเข้าปรีวาสนกรรมอย่างเป็นระบบ ด้านวิทยากร (อาจารย์กรรม) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการเทศนา บรรยายธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านสถานที่ มีสัปปายะที่ดีเหมาะสมแก่การอยู่ปรีวาสนกรรม ด้านประโยชน์ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อพระสงฆ์ พระสงฆ์ได้เปลื้องตนออกจากครุภาพสังขาร 4 ขั้นตอน คือ 1) ปรีวาสน (โดยสงฆ์เห็นชอบที่ 3 ราตรี) 2) มานัต ประพติมานัต 6 ราตรีแล้วสงฆ์สวดระงับอาบัติ 3) อัพภาน โดยพระสงฆ์ 20 รูป สวดให้อัพภาน 4) ปฏิกัสนา ประพติมุลาปฏิบัติกัสนา ทั้ง 4 ขั้นตอนนี้รวมกันเข้าเรียกว่า “การประพติวุฏฐานวิธี” เป็นขั้นตอนปฏิบัติตนเพื่อออกจากอาบัติ “สังขาริเสส” และทำให้เกิดประโยชน์ต่อพระสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกา 1) ระดับบุคคล คือ (1) ด้านกาย เป็นผู้มีความสุขกายดี (2) ด้านอารมณ์ เป็นผู้มีความสุขจิตดี (3) ด้านปัญญา เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด 2) ระดับสังคม คือด้านสังคม เป็นผู้ปฏิบัติสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ ควรส่งเสริมด้านส่งเสริมพระพุทธศาสนา โดยการจัดโครงการธรรมสัญจร และส่งเสริมพระพุทธศาสนาวิถีใหม่ จัดกิจกรรมหรือนิทรรศการผ่านสื่อออนไลน์ทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ถูกต้อง สำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชน สามารถเขียนแผนภาพได้ ดังนี้

สรุป

ผลสำเร็จของการจัดปรีวาสกรรมของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ หัวใจสำคัญอยู่ที่หลักคำสอนเรื่องปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนา ปรีวาส คือวิธีออกจากอาบัติของภิกษุ ต้องอยู่ปรีวาสเท่าจำนวนวันที่ปกปิดอาบัติไว้แล้วอยู่มานัต และประชุมสงฆ์ไม่น้อยกว่า 20 รูป ทำพิธีสวดให้พ้นจากอาบัติสังฆาติเสส ขึ้นตอนสุดท้าย คืออัฏฐาน จึงจะเป็นผู้บริสุทธิ์จากอาบัติ การเข้าปรีวาสกรรม เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อพระสงฆ์ ได้เปลื้องตนออกจากครุกาบัติสังฆาติเสส รวมถึงเกิดประโยชน์ทางด้านกาย ได้ฝึกตนในอิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน ทำให้เป็นผู้มีสุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ รู้จักพิจารณาตามสภาวะความเป็นจริง ด้านอารมณ์ มีสุขภาพจิตดี มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น การรู้เท่าทันต่ออารมณ์ของตนเอง ด้านสังคม ทำให้มีทักษะทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างมีมารยาทสังคม ด้านปัญญา ทำให้มีสติสัมปชัญญะคือ รู้ตัว รู้ทั่ว และรู้ตระหนักรู้ มีความเฉลียวฉลาด ในการคิดวิเคราะห์ สามารถแก้ไข ปัญหาต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งอุบาสกและอุบาสิกาผู้เข้าร่วมปรีวาสกรรมก็ได้รับผลด้านกาย อารมณ์ สังคม ปัญญาเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1) องค์การสงฆ์ควรมีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดงานเข้าปรีวาสกรรมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพราะการจัดงานเข้าปรีวาสกรรมมีประโยชน์ทั้งต่อคณะสงฆ์ อีกทั้งเป็นการเผยแผ่พุทธธรรมและมีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคมในวงกว้าง

1.2) ภาครัฐควรสนับสนุนการจัดงานเข้าปรีวาสกรรมอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้สำนักงานพระพุทธศาสนา เป็นเจ้าภาพหลักในการติดต่อประสานงาน กำหนดสถานที่ปฏิบัติอันเป็นศูนย์รวม ทัว

ประเทศ รับสมัครผู้สนใจเข้าร่วมปฐกฐน ผ่านทางแอปพลิเคชัน แพลตฟอร์ม หรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ที่ ได้กำหนดรูปแบบขึ้นมา เพื่อจะได้เป็นรูปแบบในการปฏิบัติตามหลักทางพระพุทธศาสนาในแนวทางอัน เดียวกัน ไม่ผิดเพี้ยนคำสอนของพระพุทธองค์

2) ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

2.1) จากการศึกษาวิจัยผลสำเร็จของการจัดปฐกฐนของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อวัตรปฏิบัติการอยู่ปฐกฐน และ หลักธรรมที่สนับสนุน เกื้อกูล ส่งเสริม และเจริญวิปัสสนาภาวนา การที่ทำวินัยให้ถูกต้องก่อน (การออกจาก อาบัติ) จึงจะทำให้ศีลบริสุทธิ์ได้ ความบริสุทธิ์นั้นส่งผลต่อการปฏิบัติทั้งสมณะภาวนา และวิปัสสนาภาวนา จะ ได้เจริญก้าวหน้าต่อไป ซึ่งเป็นการเจริญภาวนาเพื่อทำให้เกิดฌาน แล้วฌานนั้นมาเป็นบาทฐานในการเจริญ วิปัสสนาภาวนา เพื่อทำที่สุดแห่งทุกข์นำไปสู่การบรรลุมรรคผลนิพพาน

2.2) ผลจากการวิจัยผลสำเร็จของการจัดปฐกฐนของคณะสงฆ์อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัด สุรินทร์ครั้งนี้ ในด้านต่างๆ เช่น ด้านวิทยากร (อาจารย์กรรม) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการบรรยาย ธรรม ตอบคำถามผู้เข้าปฐกฐนได้ดี ด้านสถานที่ มีสัปปายะที่ดีเหมาะสมแก่การอยู่ปฐกฐน คุณค่า และประโยชน์ในการเข้าปฐกฐน ด้านกาย ทำให้มีสุขภาพดี ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ด้านอารมณ์ มี สุขภาพจิตดี มีความฉลาดทางอารมณ์ในการตระหนักรู้ตนเอง ด้านสังคม รู้จักเพื่อนสหายธรรมมากขึ้น มี ทักษะทางสังคม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างมีมารยาทสังคม ด้านปัญญา มีสติสัมปชัญญะคือ รู้ตัว รู้ทั่ว และรู้ตระหนัก สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปต่อยอดปรับใช้ในงานวิจัย อื่นได้

3) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1) ควรมีการศึกษาประเด็นการจัดงานเข้าปฐกฐนของคณะสงฆ์ไทย และคณะสงฆ์ใน ต่างประเทศที่เป็นเถรวาทด้วยกัน

3.2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของการเข้าปฐกฐนในสมัยพุทธกาลกับในยุค ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

พินิตา เกิดเหมาะ. (2564). แม่ชี. สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม.

พระครูประดิษฐ์ธรรมวัฒน์. (2564). เจ้าคณะอำเภอเขวาสินรินทร์. สัมภาษณ์ 15 ธันวาคม.

พระครูนิมิตธรรมโชติ (เหิน พันสนธิ). (2559). การจัดปฐกฐนของวัดผานกเค้า ตำบลผานกเค้า อำเภอ ภูกระดึง จังหวัดเลย (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูวิธานโสภณ (สุรินทร์ วิสุทฺธิจิตฺโต). (2553). ศึกษาการเข้ากรรมในล้านนา (วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระครูศรีโสธรคณารักษ์ นาทองไชย. (2561). ต้นบัญญัติปฐมปาราชิก: มูลเหตุที่ทรงบัญญัติสิกขาบท
ประเภทครุกาบัติในพระปาติโมกข์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9 (2), 231.
- พระครูสถิตโพธาราม. (2564). เจ้าอาวาสวัดโพธาราม. *สัมภาษณ์* 4 ธันวาคม.
- พระพุทธโฆสเถระ. (2554). *คัมภีร์วิสุทธิมรรค. สมเด็จพระพุทธมหาราช (อภ จ. อาสภมหาเถร)*. (พิมพ์ครั้งที่
10). กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- พระภิกษุพนธ์ อนุตตโร (โคตรศรีกุล). (2555). *ศึกษาการอยู่ปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท:
กรณีศึกษาวัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาวิจิตร ธีรญาโณ. (2556). *การศึกษาการเข้าอยู่ปรีวาสกรรมของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน
(วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระอธิการเทียม. (2564). เจ้าอาวาสวัดมุลินท์ธาวาส. *สัมภาษณ์* 12 ธันวาคม.
- พระอธิการสัมฤทธิ์ ปัญญาธิโป. (2564). เจ้าอาวาสวัดทนต์นาราม. *สัมภาษณ์* 4 ธันวาคม.
- พระอธิการสายแพร กตปุญโญ, ดร. (2564). เจ้าอาวาสวัดศาลาเย็น. *สัมภาษณ์* 14 ธันวาคม.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสงี่ยม นิยมทวี. (2564). แม่บ้าน. *สัมภาษณ์* 15 ธันวาคม.